

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
Београд, 30. децембар 2019. год.

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Одлуком Наставно-научног већа Правног факултета Универзитета у Београду донетој на седници која је одржана 25. новембра 2019. године, одређени смо за чланове Комисије за преглед и оцену докторске дисертације кандидаткиње **Мине Јовановић**, под насловом: „**Критеријуми за утврђивање степена познатости ознаке у праву жига**“. Након увида у дотичну докторску расправу, слободни смо да поднесемо Наставно-научном већу следећи

РЕФЕРАТ
О ЗАВРШЕНОЈ ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. Основни подаци о кандидаткињи и дисертацији

а) Основни подаци о кандидаткињи

Мина Јовановић је рођена 15. јула 1990. године у Београду. Основну школу и гимназију завршила је у Београду са одличним успехом. Упоредо са основном школом завршила је и нижу музичку школу, одсек за гитару. Током средње школе, 2007. године постала је члан Менсе Србије.

Правни факултет Универзитета у Београду уписала је 2009. године, а завршила 2013. године, са просечном оценом 8,57. Током студија била је стипендиста Министарства просвете, науке и технолошког развоја. Похађала је правну клинику за сузбијање трговине људима као и бројне стручне праксе, међу којима се истичу стажирање у Уникредит банци, адвокатској канцеларији „Davenport Lyons“ у Лондону и адвокатској канцеларији „JMS law office“ у Београду. Након студија, обавила је двогодишњи волонтерски стаж у Привредном суду у Београду.

У октобру 2013. године је уписала дипломске академске студије – мастер (пословноправни модул) Правног факултета Универзитета у Београду, које је завршила са просечном оценом 8,75. У октобру 2014. године одбранила је мастер рад на тему „Начело територијалности жига и глобални карактер интернета“, под менторством проф. др Душана Поповића. У октобру 2017. године уписала је мастер студије на Универзитету Кингс Колеџ у Лондону, програм „Ауторско право Европске уније, Уједињеног Краљевства и Сједињених Америчких Држава“, које је

успешно окончала 2019. године израдом дисертације на тему „Услов оригиналности у ауторском праву Европске уније и праву Сједињених Америчких Држава – различити теоријски приступи и примена у пракси“.

У октобру 2014. године уписала је докторске студије (пословноправна научна област) на Правном факултету Универзитета у Београду. У досадашњем току докторских студија је положила следеће испите:

– Методологија научноистраживачког рада и вештине, пред комисијом у саставу проф. др Душан Поповић и проф. др Саша Бован (оцена 9)

Први усмени докторски испит пред комисијом у саставу проф. др Вук Радовић, проф. др Небојша Јовановић и проф. др Душан Поповић, предмети:

- Компанијско право (оцена 9);
- Трговинско право (оцена 8);
- Право интелектуалне својине (оцена 10).

Други усмени докторски испит пред комисијом у саставу проф. др Душан Поповић и проф. др Милена Ђорђевић, предмети:

- Међународно привредно право (оцена 10);
- Право конкуренције (оцена 9).

У јануару 2015. године је положила правосудни испит са општим успехом: положила са одликом. Говори енглески језик, а служи се руским језиком. Научна област од посебног интересовања јој је право интелектуалне својине, којом се већ четири године бави и кроз адвокатуру у сарадњи са канцеларијом Живко Мијатовић и партнери. Године 2018. проглашена је „лидером сутрашњице“ од стране Међународне организације за жигове, у конкуренцији младих адвоката који се баве пружањем правне помоћи у области права жига широм света.

б) Списак радова

1. „Начело територијалности жига и глобални карактер Интернета”, мастер рад, необјављен, 2014. год.
2. „Правне последице некоришћења жигом заштићених ознака“, Институт за право и финансије, објављено на сајту www.ipf.rs, 2015. год.
3. „Уговор о лиценци између права интелектуалне својине и права конкуренције“, Институт за право и финансије, објављено на сајту www.ipf.rs, 2016. год.
4. „Утицај дигиталних технологија на заштиту права интелектуалне својине“, Институт за право и финансије, објављено на сајту www.ipf.rs, 2016. год.
5. „Жиг Европске уније, специфичности и спорна питања“, *Право и привреда*, бр. 7-9/2016, 517 – 259.
6. „Оцена познатости жигом заштићених ознака у судској, управној и арбитражној пракси у Републици Србији“, *Право и привреда*, бр. 7-9/2017, 353 – 362.
7. „Заштита облика производа тродимензионалним жигом“, *Право и привреда*, бр. 7-9/2018, 125 – 135.
8. „Процесноправни аспекти примене закона који уређују заштиту права интелектуалне својине“, *Право и привреда*, бр. 7-9/2019, 122 – 133.

9. „Originality requirement in EU and US copyright law – different theoretical approaches and implementation in practice“, мастер рад, необјављен, Универзитет Кингс Колеџ, Лондон, 2019.

в) Основни подаци о дисертацији

Докторска дисертација кандидаткиње Мине Јовановић, под насловом „Критеријуми за утврђивање степена познатости ознаке у праву жига“ је написана на 259 страница компјутерски обрађеног текста (проред: 1,5, величина слова: 12, фонт: Times New Roman), са 333 фуснота, уз 11 страница библиографије. Докторска дисертација се, поред Увода и Закључка, састоји из два дела. Први део носи назив Правни режим познатих ознака, а састоји се из три главе. Главе првог дела дисертације носе следеће називе: 1. Појам познате ознаке; 2. Проширена заштита познатих ознака; 3. Оправданост проширене заштите познатих ознака. Други део дисертације носи назив Идентификација познатих ознака у промету. Главе другог дела дисертације имају следеће називе: 4. Примењивани критеријуми за утврђивање познатости; 5. Однос квантитативних и квалитативних критеријума; 6. Предлог нових критеријума за утврђивање познатости.

2. Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању

Полазну основу истраживања је представљало четири хипотезе, чија је истинитост анализирана у дисертацији. Коначан суд о доказаности сваке од хипотеза је изложен у закључку. Реч је о следећим хипотезама:

1. Коришћени методи који подразумевају процену само квантитативних критеријума нису довољно поуздани. При процени квантитативних критеријума није пожељно користити се параметром одређеном у апсолутној вредности.
2. Надлежност за одлучивање о стицању статуса познатог жига треба да буде концентрисана у једном специјализованом органу.
3. У пракси се ознакама пречесто признаје изнадпросечни степен познатости. То је показатељ да је прокламована примарна функција жига, ефикасно регулисање тржишних односа, удаљена од онога што је стварни *ratio* овог права.
4. Дефинисање оптималног степена познатости треба да се заснива на подобности ознаке да изазове мисаоно повезивање одређеног квалитета код учесника у промету.

1. Коришћени методи који подразумевају процену само квантитативних критеријума нису довољно поуздани. При процени квантитативних критеријума није пожељно користити се параметром одређеном у апсолутној вредности.

Прегледом доступне праксе могуће је уочити неколико фактора који су од значаја за утврђивање познатости. У теорији превладавају присталице става да је довољно испитивање квантитативних критеријума, те да квалитативни критеријуми (околности које дефинишу углед ознаке) нису од значаја. Постоје и они којима се приклањамо, а који сматрају да су за утврђивање познатости од значаја обе врсте фактора. Наиме, критеријуми чија се вредност може емпиријски измерити и бројчано изразити (попут тржишног удела, квантификоване инвестиције уложене у рекламирање ознаке, временска димензија употребе ознаке, и слично) јесу неопходан део анализе познатости ознаке. Међутим, подједнако важан елемент процене треба да буду управо околности које се односе на углед жигом заштићене ознаке. Ово стога што је познатост субјективна категорија, која одражава пре свега однос учесника у промету према ознаци. Зато све околности које утичу на углед ознаке, дакле укупност свих асоцијација које промет везује за конкретан знак, морају бити обухваћене анализом познатости. У том смислу потврђивање ове хипотезе подразумева и дефинисање према појму познатости, што отвара простор за његову дубљу анализу. Наиме, у теорији постоје ставови који се залажу за разликовање појма познатости када се одређује стицање проширене заштите, с једне стране, и појма познатости када се утврђује повреда жига, с друге стране, те за то да критеријуми за њено утврђивање треба да буду процењивани различито. Испитивањем наведених ставова, а ради дефинисања појма познатости, залази се у разматрање правно заштићених функција ознаке која је предмет познатог жига и њихове оправданости.

Испитивање свих релевантних фактора доприноси расветљавању њихових недостатака, и самим тим приближавању циљаној методи. С обзиром на то да је познатост између осталог и динамична категорија, те да је неопходно уважити различитост свих околности прометних кругова у односу на које се ознаке анализирају, чини се разумним не инсистирати на остварености квантитативних критеријума у унапред дефинисаној апсолутној вредности.

2. Надлежност за одлучивање о стицању статуса познатог жига треба да буде концентрисана у једном специјализованом органу.

Испитивањем наведене хипотезе подразумева разматрање предности и недостатака утврђивања познатости од стране завода за индустријску својину као специјализованог органа, уз процену његовог могућег доприноса ефикаснијем решењу. Наиме, с обзиром на то да је и у домаћем праву као и у праву Европске уније прихваћен систем стицања заштите жигом регистрацијом, чини се да има места размотрити идеју о проширивању надлежности постојећих органа и на поступак утврђивања познатости ознаке. Предности изложеног решења могле би се огледати у следећем: пре свега, отклонила би се неуједначеност у поступању, с обзиром на то да одлука о познатости не би зависила од различитих субјективних тумачења судова. Даље, једнообразна примена прописаних критеријума од стране једног специјализованог органа

допринела би правној сигурности, услед чега би била отклоњена неизвесност титулара о обиму њиховог права. Такође, надлежни орган би услед константне праксе био у стању да дефинише и неутралише недостатке у примењиваним методама, што би допринело ефикасности у његовом поступању. Могући недостатак оваквог решења огледа се у чињеници да је познатост динамична категорија, те да је могуће да ознака која у тренутку испитивања испуњава услове познатости, у неком периоду након регистрације то својство фактички изгуби, што води њеној неоправданој проширеној правној заштити. Потврда наведене хипотезе приближава нас остварењу постављеног циља, превазилажења проблема непоузданости у примени постојећих критеријума.

3. У пракси се ознакама исувише често признаје изнадпросечни степен познатости. То је показатељ да је прокламована примарна функција жига, ефикасно регулисање тржишних односа, удаљена од онога што је стварни *ratio* овог права.

Основ за ову хипотезу налази се у све учесталијим ставовима стручњака да се проширена заштита пружа и оним ознакама које немају степен познатости које је законодавац имао у виду приликом дефинисања овог института. Сматрамо да испитивање наведених тврдњи отвара наше истраживање према широј правно-филозофској расправи о функцији жига у промету. Постављени циљ дефинисања неопходног степена познатости није могуће остварити уколико се не крене од питања због чега се пружа проширена заштита познатим ознакама.

Наиме, општепозната је теорија о економском оправдању жига, која у његов фокус ставља заштиту тржишта. Такође, учестали су ставови о преображају такве природе жига ка својинском добру. Међутим, уколико се измакне из ових почетних позиција, и подстицање здраве конкуренције схвати као правилно уочена економска последица важења овог права, а не као вредност која је била мотив за његово прописивање, можда је могуће другачије објаснити појаву прешироког тумачења појма познатости. Наиме, у теорији постоје мишљења да је жиг као право настао услед потребе титулара да се заштити њихов напор да обједине и пошаљу скуп одређених информација о својој роби потрошачима, дајући им монопол на конкретном знаку. Ово посебно имајући у виду да закони настају као израз стварних животних потреба (често на иницијативу заинтересованих субјеката), а ређе као израз неутралне правничке идеје. Такође, у прилог оваквој тврдњи говори и чињеница да је жиг право, а не обавеза, те да су учесници у промету слободни не само у избору ознаке, него и у опредељењу да ли ће своју робу да означе (друго је питање реалних захтева тржишта, али чињеница је да право не интервенише на начин да зарад ефикасног тржишта обавезује произвођаче на обележавање робе јединственим ознакама). Потом, чињеница је да су прописи који регулишу институт жига део права интелектуалне својине, а не права конкуренције. Са ове позиције посматрано, чини се могућим уочити не тренд преображаја права жига, већ тренд јачања

монополског положаја титулара који је од почетка заправо био у фокусу овог права. С тим у вези, као одређени степени таквог развоја могли би се дефинисати: монопол пружен жигом, ширење монопола кроз институт познатог жига, и најзад, даље ширење монопола кроз шире тумачење појма познатости и нове облике повреде познатог жига.

Овакав поглед на заштиту ознака познатим жигом израз је учачања реалних друштвених токова, и чини се да одговара учесталим ставовима који истичу да законодавне процесе у области интелектуалне својине обликује у великој мери заинтересован корпоративни свет. Испитивање ове хипотезе даје потребну слојевитост предложеном истраживању, јер подразумева критичко преиспитивање оправдања заштите жига, као и њеног проширења. Питање које проистиче из изложених разматрања те које је посебан изазов за ауторку дисертације, тиче се опредељења према мери у којој би право требало да подржи интересе титулара, што је предмет испитивања наредне хипотезе.

4. Дефинисање оптималног степена познатости треба да се заснива на подобности ознаке да изазове мисаоно повезивање одређеног квалитета код учесника у промету.

Правилно разумевање основне улоге института жига од кључне је важности за дефинисање конкретних обрису овог права, попут потребног степена познатости који доноси проширену заштиту. Сматрамо да је граница познатости ознаке која доноси проширену заштиту управо у оној мери која омогућава да потрошачи доведу у мисаону везу старију и млађу ознаку, на начин који оштећује дистинктивну моћ или углед старије ознаке. Наиме, код ознака са уобичајеном снагом обележавања не постоји могућност да потрошачи различитих прометних кругова мисаоно повежу ознаке тако да дође до наведених последица. Управо је повећана познатост ознаке елемент који омогућава мисаоно повезивање поменутог квалитета. Зато је важно испитати на који начин учесници у промету опажају ознаке, како их повезују, те како правилно утврдити ове податке. Испитивање ове хипотезе води истраживању утицаја психолошких знања о опажању на правила жиговног права, конкретно на дефинисање прага познатости ознаке који проширује њену правну заштиту.

3. Кратак опис садржаја дисертације

Докторска се дисертација, поред Увода и Закључка, састоји из два дела.

У Уводу је, најпре, предочен предмет дисертације и његов значај. Потом су изнете и образложене хипотезе од којих је пошло истраживање и чија истинитост је испитана у дисертацији. На крају уводног дела су изложене научне методе које су коришћене у дисертацији и у основним цртама је изложена систематика рада.

У првом делу дисертације је предмет анализе био правни режим проширене заштите познатих ознака. Овај део је подељен на три главе.

У првој глави је испитан појам познате ознаке, с освртом на позитивне прописе у Републици Србији и Европској унији, али и на решења ранијих прописа који су га одређивали. Након тога су проучавана три централна појма која одређују познате ознаке – репутација, дистинктивност и веза између ознаке и робе која је предмет обележавања. Потом су испитиване функције познате ознаке као и утицај који проширена заштита има на титуларе права и друге учеснике у промету. На тај начин је одређен појам познате ознаке у његовом нормативном и функционалном значењу.

У другој глави је анализиран појам репутације с посебним освртом на различита тумачења његове садржине – испитане су последице прешироког и преуског тумачења овог појма што је приближило ближе одређењу проблема који је предмет истраживања. Потом су испитивани облици повреде познатог жига имајући у виду специфичне последице које су услов прописане заштите. Посебно је обрађена тема мисаоне везе која се ствара код учесника релевантне јавности при сусрету са познатом знаком, како би се испитало да ли је управо квалитет ове везе централни елемент методе за њихову идентификацију. Напослетку, анализирани су одлуке из судске праксе те је утврђено у којој мери се овај институт тумачи уједначено од стране надлежних судских и управних органа.

Трећа глава се бави проучавањем разлога проширене правне заштите познатих ознака, са циљем да се одреди узрочна веза између ових разлога и мере познатости која би требало да одређује проширену заштиту. Посебан осврт је учињен на економско оправдање проширене заштите, уз испитивање и других теорија које на другачији начин објашњавају *ratio* овог института.

Предмет другог дела дисертације је идентификација познатих ознака у промету, полазећи од појма познате ознаке, садржине и разлога проширене правне заштите како су утврђени у претходном делу. Овај део је такође подељен на три главе и у њему су разматрани конкретни критеријуми које је потребно ценити као и њихова повезаност.

У четвртој глави предмет анализе били су критеријуми прописани Препорукама Светске организације за интелектуалну својину, с посебном критичком анализом сваког од предложених критеријума. Испитали смо да ли се могу поистоветити критеријуми за утврђивање познатости општепознатих знакова и ознака се репутацијом, или је потребно правити разлику. Даље, предмет истраживања у овом делу била су и доказна средства којима се доказује оствареност одређених критеријума, као и правилно дефинисање релевантне јавности у односу на коју је познатост потребно ценити. Преиспитани су различити приступи овим питањима и прецизно дефинисани њихови проблематични аспекти.

У петој глави је испитан однос квантитативних и квалитативних критеријума, уважавајући појам познате ознаке и његове конститутивне елементе како су одређени у првом делу дисертације. Посебан фокус анализе у овом делу био је углед ознаке односно важност овог фактора за одређивање познатости која доноси проширену заштиту.

Предмет шесте главе јесте нова метода за одређивање познатости ознаке. Истраживање је у овом делу обухватило и питање надлежности за одлучивање о статусу познатости, где је испитивано решење успостављање искључиве надлежности управног органа. Уважавајући закључке из претходних глава дисертације, у последњој

глави дефинисани су обавезни и факултативни критеријуми којима се правилно утврђује статус познатости, са освртом на начине њиховог правилног одмеравања.

У Закључку је испитана доказаност хипотеза које су представљале полазну основу истраживања и изражен је став да анализа садржана у дисертацији говори у прилог доказаности прве, друге и четврте постављене хипотезе. Изнет је став да је истраживање допринело одређивању поузданије методе за утврђивање познатости ознаке. Као највећи недостатак изложене методе издваја се одсуство прецизно дефинисаних прагова остварености два обавезна критеријума која је потребно ценити. Иако је спроведено истраживање потврдило тезу о нужности високих захтева остварености критеријума, сматрамо да ово поље истраживања оставља простор за даљу анализу. Дисертација је показала да је проширена заштита ознака са репутацијом у претежном делу уско везана за примарну функцију разликовања производа на тржишту. Имајући у виду посебне услове заштите, позната ознака није предмет заштите као таква већ су то њена дистинктивност и углед, односно управо оне карактеристике које омогућавају вршење њене примарне функције. Функционални приступ не оправдава успостављање заштите од искоришћавања угледа ознаке, те у овом делу дисертација потврђује ставове о преображају природе жига ка праву блиском својинском. С друге стране, дисертација је потврдила и значај препознавања преображаја ознаке као интелектуалног добра у савременом свету информационих технологија, где је успостављање проширене заштите одговор права жига на измењене услове људске интеракције.

4. Предмет и циљ дисертације

Предмет овог истраживања су познате ознаке и њихова проширена заштита, с посебним фокусом на критеријуме за њихову идентификацију. Наиме, већина законодавстава предвиђа изузетак од стандардних услова за заштиту жигом, у случајевима када ознака ужива одређени виши степен познатости. Дакле, титуларима оваквих жигова пружа се проширена заштита, тиме што се одступа у потпуности од начела специјалности. Иако институт познатих жигова постоји у готово свим правним системима, постоји неуједначеност у његовом правном регулисању. Наиме, постоји извесна (не и потпуна) сагласност у погледу његовог дејства, али постоје разлике, како оне мање значајне, тако и оне суштинске, које се тичу практичне примене. Чини се да је развој правне заштите овог института један од показатеља промене природе жига, и да његово проучавање представља изванредан допринос правној науци у овој области. Ограничили смо предмет нашег истраживања на један аспект заштите познатих ознака, начин утврђивања њихове снаге обележавања, односно критеријуме за њихову правилну идентификацију. Чини се да без прецизно дефинисаног појма и конкретних начина препознавања познатог жига, није могућа ни његова правилна примена у пракси, нити његово квалитетно научно истраживање. Преглед правних извора који за предмет имају његово регулисање, указује на недостатак прецизних критеријума који би одговорили овом задатку. Наиме, доступна судска пракса указује на велику произвољност у поступању домаћих судова, а законодавна решења такође не залазе у суштину проблематике познатих жигова.

Ово истраживање пошло је од упоредне анализе домаћег права и права Европске уније како би се испитала уједначеност поступања надлежних органа приликом идентификације познатог жига, као и да ли примена овог института доноси нејасноће у пракси. Као први циљ дисертације постављено је дефинисање степена снаге обележавања која доноси статус познате ознаке. Како би се правилно одредили критеријуми којима се идентификује степен познатости ознаке, неопходно је прецизно дефинисати појам познатости као и меру остварености овог стандарда која доноси проширену заштиту. У одговору на овај задатак, осим истраживања решења у пракси неопходно је и теоријски обрадити кључно питање, шта је *ratio* проширене заштите познатих ознака? Другим речима, тек када се правилно одреди због чега право интервенише на другачији начин у случају познатих ознака, може се и јасно дефинисати како треба да изгледају параметри који их разликују од ознака са уобичајеном снагом обележавања. Зато је релевантно испитати да ли и у којој мери је с обзиром на промену функције жига промењена и функција познатог жига, те какав је утицај такве промене на методе за његову идентификацију. Ово посебно стога што у стручној литератури постоје ставови да су критеријуми за утврђивање степена познатости постављени сувише ниско, што не одговара општеприхваћеној улози овог правног института у економском промету.

Други циљ овог истраживања је да се дефинишу конкретнији параметри за утврђивање познатости жига, односно да се приближи прецизној, општеприхватљивој методи за идентификацију познате жигом заштићене ознаке у промету. Наиме, тек две одредбе у домаћем Закону о жиговима посвећене су овом институту, а на недовољност постојеће регулативе указује и Методологија поступања Завода за интелектуалну својину у поступку за признање жига и у поступцима по регистрованим жиговима, кроз коју је препозната потреба да се ово питање знатно детаљније обради. Прегледом пресуда надлежних судова уочено је да су процене познатости ознака најчешће израз паушалне оцене поступајућих судија, те да је тешко уочити правилност и доследност у одлучивању о овом битном питању. Позитивни прописи Европске уније којима се хармонизује жиговно право земаља чланица и којима се регулише институт жига Европске уније такође не пружају критеријуме за процену познатости, те су се потребна правила стварала кроз праксу Европског суда правде, чије одлуке и даље не дају одговоре на сва релевантна питања. Од посебног значаја је и Препорука Светске организације за интелектуалну својину о одредбама о заштити познатих жигова, која је можда и најконкретнији путоказ за процену познатости. Сматрамо да су сва ова решења заснована у великој мери на недовољно дефинисаним правним стандардима, и да у њима одређени методи такође пружају превелик простор за произвољно одлучивање те да не одговарају у потпуности постављеном задатку идентификације познатости, у специфичним условима у којима се данас промет одвија.

5. Остварени резултати и научни допринос дисертације

Предложена тема докторске дисертације кандидаткиње Мине Јовановић има очигледну научну оправданост, будући да у домаћој правној литератури нема исцрпних радова који се баве истраживањем проширене заштите познатих ознака. Спроведено

истраживање доприноси расправи о (не)измењеној функцији жига као инструменту правне интервенције на конкурентске односе. Поврх тога, дисертација представља својеврсни водич стручњацима, пре свега у домаћој јавности, при идентификацији познатих жигова. Критика постојећих метода, а посебно доказивање непоузданости појединих метода, доприноси расветљавању природе познатих ознака и указује на изазове са којима се савремено право жига сусреће.

Дисертација је одговорила на постављени циљ и остварила очекиване резултате. Доказано је да је проширена заштита ознака са репутацијом у претежном делу уско везана за примарну функцију разликовања производа на тржишту. Имајући у виду посебне услове заштите, позната ознака није предмет заштите *per se*, већ су то њена дистинктивност и углед, тј. управо оне карактеристике које омогућавају вршење њене примарне функције. Функционални приступ не оправдава успостављање заштите од искоришћавања угледа ознаке, те у овом делу дисертација потврђује ставове о преображају природе жига ка праву блиском својинском. Дисертација је потврдила и значај препознавања преображаја ознаке као интелектуалног добра у савременом свету информacionих технологија, где је успостављање проширене заштите одговор права жига на измењене услове људске интеракције. Иако је тренутан изазов са којим се пракса суочава, а то је недостатак јасних и усаглашених критеријума за оцену познатости, претежно техничке односно методолошке природе, спроведено истраживање отворило је питање да ли ће и у ком правцу природа ознаке наставити да се мења. Ова промена је у тесној вези са еволуцијом људске перцепције, која се неминовно и константно прилагођава реалности брзог развоја средстава комуникације.

Најзад, дисертација је допринела формулисању конкретне методе за оцену познатости ознаке, која препознаје два критеријума као обавезна: препознатљивост ознаке у релевантној јавности и јачину особености ознаке. Два наведена својства одговарају двојној, квалитативној и квантитативној природи ознаке. Поред наведених, одређени су и критеријуми који могу бити предмет оцене, као и они које не би требало узимати у обзир. Као два факултативна показатеља издвојен је интензитет употребе ознаке (временски интензитет употребе, просторни интензитет употребе и интензитет у ужем смислу), као и ранији утврђивани статус познате ознаке. Изведена подела релевантних критеријума и њихова оцена заснована је изложеном схватању функција познатог жига и њихове посебне заштите.

Колегиница Мина Јовановић се посветила научном истраживању једна захтевне теме, која до сада код нас није била предмет исцрпних истраживања. Крајњи резултат истраживања ауторке јесте оригинална докторска дисертација која значајно продубљује постојећа знања у овој области.

6. Закључак

На основу свега наведеног, Комисија је утврдила да је докторска дисертација кандидаткиње **Мине Јовановић**, под насловом „**Критеријуми за утврђивање степена познатости ознаке у праву жига**“ у свему израђена према одобреној пријави и досеже прописане универзитетске стандарде. Предметни докторат представља самостални и оригиналан научни рад из уже научне области права интелектуалне својине. Стога, са

великим задовољством, констатујемо да су се стекли сви академски услови за њену јавну одбрану, те у том смислу и чинимо предлог Наставно-научном већу Правног факултета Универзитета у Београду да је одобри.

У Београду, 30. децембра 2019. године

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

др Слободан Марковић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Београду

др Душан Поповић, ментор, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Београду

др Сања Радовановић, ванредни професор
Правног факултета Универзитета у Новом Саду